

Redacteur ESB
m.dijkstra@sdu.nl

Onverantwoord

Op 29 juni bood de commissie-Scheltema haar rapport over de gang van zaken bij de DSB-affaire aan aan de minister van Financiën. De conclusies van het rapport logen er niet om: in het toezichhouden was De Nederlandsche Bank niet streng genoeg. In plaats van het sturen van een brief naar de Raad van Bestuur van DSB over gewenste veranderingen, had DNB meer concrete maatregelen moeten nemen. Hiervoor is dan een cultuuromslag nodig bij DNB, waarin zachte controle door informele afspraken worden vervangen door harde afspraken die zo nodig met regels kunnen worden afgedwongen (Scheltema *et al.*, 2010).

Bankpresident Wellink heeft inmiddels zijn excuses aangeboden over de affaire, maar hier lijkt in ieder geval het parlement geen genoeg mee te nemen: zij twijfelen of Wellink wel de gewenste cultuuromslag kan brengen en lijken te suggereren dat Wellink beter op kan stappen (Het Financieele Dagblad, 2010). Het is voor de politici echter onmogelijk om de centralebankdirecteur te ontslaan: hij wordt door de Kroon voor een periode van zeven jaar benoemd, en kan niet worden ontslagen door het parlement. Hooguit kunnen de DNB-directieleden worden geschorst of uit hun functie worden ontheven, maar alleen als zij "op ernstige wijze zijn tekortgeschoten" (Staatsblad, 1998). De onafhankelijkheid van de centrale bank is belangrijk voor haar centrale taak: het beheersen van de inflatie. Politici kunnen zich namelijk niet geloofwaardig aan een lage inflatie binden, waardoor de inflatie altijd hoog zou zijn (Kydland en Prescott, 1977). Het oprichten van een centrale bank is hiervoor dan een oplossing. Tegelijkertijd lijkt een onafhankelijke centrale bank beter in staat om voor financiële stabiliteit te zorgen (De Haan en Klomp, 2009). Het probleem bij een onafhankelijke centrale bank is echter ook dat het moeilijk is om deze verantwoording te laten afleggen over het gevoerde beleid (Eijffinger en De Haan,

1996): als een centrale bankier niet tot aftreden gedwongen kan worden door het parlement, hoeft hij zijn beleid ook niet te verantwoorden aan het parlement.

Met recht zou men zich ook kunnen afvragen waar het nu eigenlijk om gaat: graaiers uit Wognum? Slappe brieven? Een corrumperende bankcultuur? Of gaat het echt om een te softe cultuur binnen de Nederlandse centrale bank? Het is voor een ieder duidelijk dat de praktijken vanuit Wognum nooit onder de noemer bank had mogen vallen en dat dit de DNB is aan te rekenen. Maar laat niet vergeten worden dat de Nederlandse economie een periode heeft overleefd waarin regulering en toezicht op marktpartijen werd gezien als een van de verderfelijke erfenissen van een welvaartsstaatverleden. De bankier van weleer is vervangen door een bonus-hongerige commerciële jongere die niets anders weet dan dat hebzucht goed is.

Met de introductie van de Bankwet in 1998 is DNB bestuurlijk onafhankelijk geworden van de Nederlandse Staat. Dit terwijl goede *checks and balances* belangrijk zijn om de centrale bank verantwoordelijk te maken voor het beleid (Quintyn en Taylor, 2003). Goede regels over de te volgen doelstelling zorgen er daarnaast voor dat politici minder makkelijk moord en brand kunnen gaan roepen over de centrale bank, omdat precies duidelijk is welke taken de centrale bank wel, en welke niet, moet uitvoeren. En meer formele regels zullen het pas echt mogelijk maken om het beleid van de centrale bank te beoordelen.

Ook zonder een mogelijk ontslag voor de 67-jarige Wellink kan de DSB-affaire worden afgesloten. Maar tegelijkertijd blijft de noodzaak van een oplossing voor een breder probleem: dat van de aansprakelijkheid van de centrale bank in het banktoezicht. Een concretisering van de taken van de centrale bank is dan nodig. Een mooie en verantwoordelijke taak voor een scheidende bankdirecteur.

LITERATUUR

- Eijffinger, S.C.W. en J. de Haan (1996) *The political economy of central bank independence*. Princeton: Princeton.
- Haan, J. de, en J. Klomp (2009) *Central bank independence and financial instability*. *Journal of Financial Stability*, 5(4), 321–338.
- Het Financieele Dagblad (2010) Politiek voert druk DNB op. *Het Financieele Dagblad*, 1 juli.
- Kydland, F.E. en E.C. Prescott (1977) *Rules rather than discretion: the inconsistency of optimal plans*. *The Journal of Political Economy*, 85(3), 473–491.
- Quintyn, M. en M. Taylor (2003) *Regulatory and supervisory independence and financial stability*. *CESifo Economic Studies*, 49(2).
- Scheltema, M., L. Graafsma, K. Koedijk en E. du Perron (2010) *Rapport van de commissie van Onderzoek DSB Bank*. Den Haag: Commissie DSB Bank.
- Staatsblad (1998) Bankwet 1998. *Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden*, 26 maart.